

2

Diarienumr.: 2016UTN/0130

Resursfördelningsmodell för nyanlända i grundskolan

Förslag till beslut

Ny resursfördelningsmodell antas och införs 1 juli 2016.

Beslutsnivå

Utbildningsnämnden

Sammanfattning

I syfte att säkerställa att skolorna får rätt resurser och därmed bidra till ökad måluppfyllelse för nyanlända elever föreslås att ersättningen för nyanlända elever ändras från samma ersättning för alla nyanlända till att ersättningens storlek påverkas av hur länge eleven gått i svensk skola och vilket ursprungsland eleven kommer från. Högre ersättning utgår första året eleven går i svensk skola för att trappas av under fyra år. Modellen baseras på FN:s välfärdsmått Human Development Index där högre ersättning utgår för elever från länder med lägre välfärd och lägre ersättning för elever från länder med högre välfärd. Ingen ersättning utgår för elever från Sverige, Norge eller Danmark. Ersättningen utgår till skolor, oavsett huvudman, där det studerar en nyanländ elev med Värmdö kommun som hemkommun.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2015 om en förstärkning av budgeten för nyanlända elevers skolgång med 2 mnkr i syfte att öka nyanländas måluppfyllelse. 2015-05-07 § 46 antog utbildningsnämnden *Plan för att öka nyanlända måluppfyllelse i grundskolan* där en av de prioriterade åtgärderna var att se över och eventuellt justera finansieringsmodellen för nyanlända för att säkerställa ändamålsenligt resursfördelning.

Från och med 1 januari 2016 har vissa av bestämmelserna om utbildning för nyanlända elever ändrats. En nyanländ elevs ska kunskaper bedömas för att inom två månader kunna placeras i en årskurs och undervisningsgrupp. Nytt är även att en nyanländ elev endast delvis får undervisas i förberedelseklass och resterande tid i ordinarie undervisningsgrupp. Maximalt får en elev gå delvis i förberedelseklass under två års tid.¹ Som en del i *Plan för att öka*

¹ Skolverket "Ta emot nyanlända elever",

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

nyanländas måluppfyllelse i grundskolan har en ny process för mottagandet av nyanlända elever tagits fram. Farstavikens skola, där de flesta nyanlända studerade innan 2016, är sedan 1 januari 2016 mottagningsenhet för nyanlända elever. På mottagningsenheten introduceras eleven, kunskaper och erfarenheter kartläggs och hälsokontroll och vaccinering genomförs. Skolverket har tagit fram material i tre steg för kartläggning och från och med 15 april 2016 är det obligatorisk att använda del 1 och 2.

Genom utbildningsnämndens detaljbudget för 2016 (2015-12-10 § 101) framgår att ny resursfördelningsmodell ska utredas.

Utbildningsnämnden informerades om förslag till resursfördelningsmodell på utbildningsnämndens sammanträde 2016-04-21 (§ 44) inför beslutsärende på kommande nämnd 2016-06-16.

1 januari 2016 infördes en definition av begreppet nyanländ i skollagen (3 kap 12a §). Nyanländ definieras som någon som:

- har varit bosatt utomlands
- nu bor i landet
- har påbörjat sin utbildning i Sverige senare än höstterminens start det kalenderår då hen fyller sju år

En elev är nyanländ i fyra års skolgång.

Ersättning till skolor med elever i förberedelseklass infördes 2009 i Värmdö kommun då antalet elever i förberedelseklass ökade. Från början utgick ersättning med 1,5 x skolpeng för varje elev i förberedelseklass. Från och med 2010 höjdes ersättningen till dubbel skolpeng. Från 2016 höjdes ersättningen till 2,4 x skolpeng, varav 1 ordinarie skolpeng och 1,4 finansieras via anslaget för nyanlända.² Ersättningen kopplade till begreppet nyanländ istället för till förberedelseklass. Det innebär att alla skolor där det går en nyanländ elev med hemkommun³ Värmdö kommun är berättigade till ersättning, oavsett om eleven går i förberedelseklass eller inte.

<http://skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/ta-emot-nyanlanda-elever-1.237657-2016-05-17>; Regeringens proposition 2014/2015:45 *Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång*

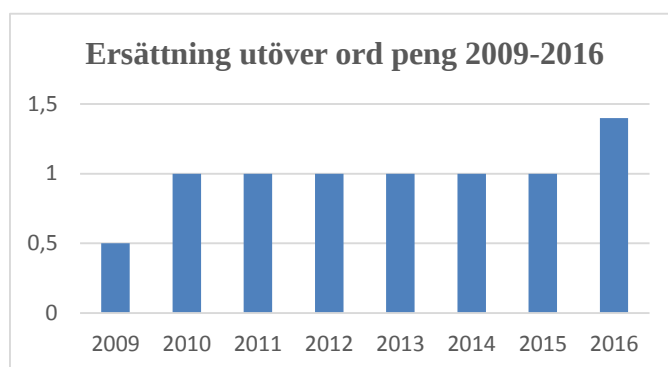
² 2011 utgick ersättning med 1 ordinarie skolpeng + 1 skolpeng exklusive lokalersättning och tidigare B-nivåersättning för särskilt stöd. Utbildningsnämnden 2015-12-10 § 101, utbildningsnämnden 2015-02-12 § 8, finansieringsnämnden för utbildning 2013-11-28 § 121, finansieringsnämnden för utbildning 2012-11-21 § 56, finansieringsnämnden för utbildning 2011-11-08 § 82, utbildningsnämnden 2011-02-16 § 3, utbildningsnämnden 2009-12-01 § 146, grundskolenämnden 2008-12-10 § 82

³ Den kommun där eleven är folkbokförd enligt skollagen 29 kap 6 §.

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

Ärendebeskrivning

Med den gällande ersättningen får skolorna lika stor ersättning oavsett vilket land eleven kommer ifrån och hur längre eleven har gått i svensk skola. I den nya resursfördelningsmodellen föreslås att ersättningen tar hänsyn till elevens ursprungsland och hur länge eleven har gått i svensk skola för att möjliggöra att skolan får rätt resurser och därmed bidra till ökad måluppfyllelse för nyanlända elever. Ersättningen föreslås även fortsättningsvis vara kopplad till skolpengen, vilket innebär högre ersättning för högre årskurser. Ersättningen föreslås som idag utgå för en nyanländ elev enligt skollagens definition. Det innebär bland annat att ersättning utgår från årskurs 1 i grundskolan. Förslaget är att modellen ska gälla den obligatoriska delen i grundskolan och inte förskoleklass. Förskoleklass är inte obligatorisk och alla barn i Sverige går inte i förskoleklass. När barnen börjar i årskurs 1 krävs inga förkunskaper för någon elev.

Som tidigare utgår ersättningen till alla grundskolor där det studerar nyanlända elever med Värmdö kommun som hemkommun, oavsett vilken huvudman skolan tillhör. Det vill säga ersättning utgår till kommunala skolor i Värmdö kommun, kommunala skolor i annan kommun eller friskolor där det studerar en nyanländ elev folkbokförd i Värmdö kommun.

Förslag till ny resursfördelningsmodell gäller inte gymnasiet då gymnasieskolans introduktionsprogram språkintröduktion gäller nyanlända elever med ersättning som ska täcka de behov som finns inom programmet.

Högre ersättning för högre årskurs

I förslag till ny resursfördelningsmodell utgår högre ersättning för högre årskurser genom att ersättningen knyts till skolpengen. Skolpengen för grundskolans obligatoriska del har i Värmdö kommun tre etapper med stigande ersättning, årskurs 1-3, årskurs 4-6 och årskurs 7-9. Det innebär dels högre peng för en elev som går i en högre årskurs och dels att en förändring av skolpengen även förändrar ersättningen för nyanlända.

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

Avtrappning av ersättningen under fyra år

En elev är enligt skollagen nyanländ under fyra års tid. I förslaget utgår högre ersättning för en elev det första året för att trappas av under de fyra åren för att riktas mot den studietid där behoven anses vara störst.

Ersättningen påverkas av elevens ursprungsland

Modellen tar hänsyn till elevens ursprungsland genom att utgå från FN:s välfärdsmått Human Development Index, HDI. HDI är ett index för att jämföra välståndet i olika länder genom en sammanvägning av förväntad medellivslängd, läskunnighet utbildning och levnadsstandard. Indexet revideras en gång per år. Den senaste indexeringen (se bilaga 1) som publicerades 14 december 2015 använder sig av data från 2014. Indexet delar upp länderna i fyra grupper: Mycket hög HDI, hög HDI, medium HDI och låg HDI. Några länder eller områden är inte klassificerade. Om någon nyanländ elev kommer från någon av dessa kommer förvaltningen att bedöma indexering.

Idag kommer de nyanlända i Värmdö kommun från England, Estland, Spanien (mycket hög HDI), Albanien, Iran, Ryssland, Serbien, Sri Lanka, Thailand (hög HDI), Indien, Irak, Syrien (medel HDI) Afghanistan, Eritrea, Etiopien, Rwanda (låg HDI) samt Somalia (ej klassificerat). Som ett exempel på förvaltningens bedömning av länder som saknas indexering skulle förvaltningen klassificera Somalia som låg HDI.

Förslag till resursfördelningsmodell grundskolan utöver ordinarie skolpeng

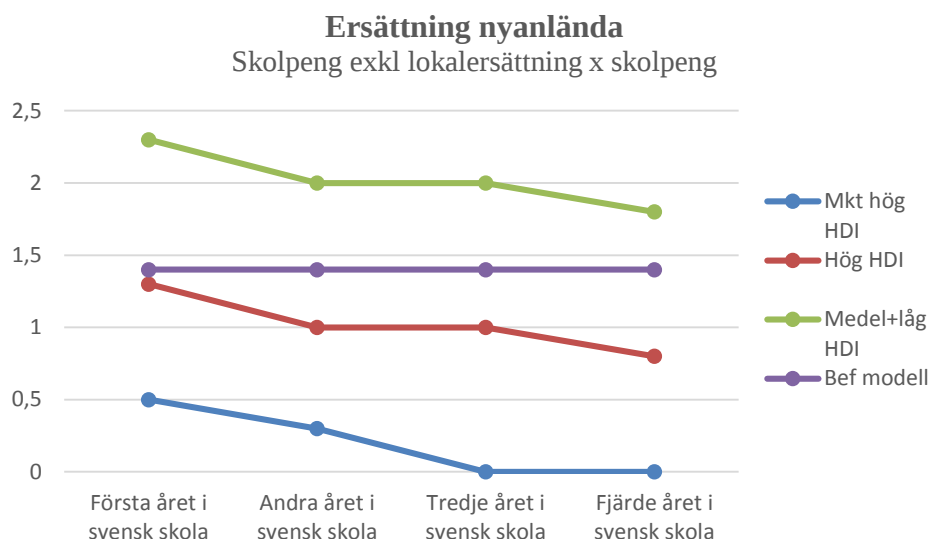
	Mycket hög HDI	Hög HDI	Medel och låg HDI
	Skolpeng exkl. lokalersättning x faktor		
Första året i svensk skola	0,5	1,3	2,3
Andra året i svensk skola	0,3	1,0	2,0
Tredje året i svensk skola	0,0	1,0	2,0
Fjärde året i svensk skola	0,0	0,8	1,8

I förslaget finns tre nivåer där länder med medel och låg HDI ger samma ersättning. För elever med ursprungsland Sverige, Danmark och Norge (mycket hög HDI) utgår ingen extra ersättning.

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

Modellen skulle innebära att en skola där det studerar en nyanländ som är född i ett land med mycket högt HDI första året ersätts med den ordinarie skolpengen samt ett tillskott på 0,5 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 32 tkr för elev i åk 7-9). Är eleven istället från ett land med högt HDI utgår förutom den ordinarie skolpengen ett tillskott på 1,3 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 83 tkr). Om eleven är från ett land med medel eller lågt HDI utgår förutom den ordinarie skolpengen 2,3 x skolpengen exkl. lokalersättning (ca 148 tkr).

Andra året en nyanländ elev går i svensk skola trappas ersättningen ner för alla elever då behovet av extra resurser förmodas vara lägre än första året. Då ersätts en skola där det studerar en nyanländ från ett land med mycket högt HDI med den ordinarie skolpengen samt ett tillskott på 0,3 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 19 tkr), en nyanländ från ett land med högt HDI med den ordinarie skolpengen + 1,0 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 64 tkr) och en nyanländ från ett land med medel eller lågt HDI med den ordinarie skolpengen samt 2,0 x skolpeng (ca 128 tkr).

Tredje året en nyanländ elev går i svensk skola är detsamma som andra året förutom att ingen ersättning utgår för elever från länder med mycket högt HDI.

Fjärde året en nyanländ går i svensk skola ersätts skolan där det studerar en nyanländ från ett land med högt HDI med den ordinarie skolpengen samt 0,8 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 51 tkr) samt en skola med en nyanländ från ett land med medel eller lågt HDI med den ordinarie skolpengen samt 1,8 x skolpeng exkl. lokalersättning (ca 115 tkr).

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

Medel

I budget 2016 finns 7 650 tkr budgeterat för nyanlända. Kommunen får även en schablonersättning från Migrationsverket för etableringsinsatser för nyanlända personer för att bland annat täcka kostnader för förskola, fritidshem skola och pedagogisk verksamhet.⁴ Ersättningen betalas ut under två år.⁵ I Värmdö kommun får finansieringsdelen inom utbildningsnämnden 50 % och tillväxtavdelningen 50 % av denna schablonersättning. Schablonersättningen för grundskolan 2016 uppskattas till cirka 300 tkr. Denna schablonersättning för grundskolans del kommer ingå i resursfördelningsmodellen och därmed ge en sammanlagd budget på 7 950 tkr 2016. Baserat på den sammansättning av nyanlända elever som finns i kommunen i dagsläget avseende antal år i svensk skola, årskurs och vilka länder eleverna kommer ifrån beräknas sammanlagda medel räcka till 70 elever 2016 med en genomsnittlig ersättning om 114 000 kr per elev utöver den ordinarie skolpengen. För att möta det ökade antalet elever som 2016 beräknas uppgå till 88 stycken har ytterligare 2,1 mnkr tillförts inom nämndens ram.

Kommundirektörens förslag till budget för 2017 omfattar volymkompensationen även ersättningen för nyanlända vilket gör att hänsyn tas till volymförändringar av elever.⁶

Schablonersättningen från Migrationsverket för förskola, förskoleklass och gymnasieskola betalas ut direkt till skolorna på samma sätt som tidigare.

I samband med detaljbudget kommande år kommer resursfördelningsmodellen ses över i syfte att säkra ändamålsenligt fördelningen även om elevgruppen nyanlända elever förändras. Om det översynen skulle framkomma ett behov av förändring av modellen är det ett beslut som fattas av nämnden.

Resursfördelningsmodeller i andra kommuner

Många kommuner har sett över eller ser över sin resursfördelningsmodeller för nyanlända och flera kommuner har kopplat samman modellen till HDI.

Nacka kommun, Solna stad och Sundbybergs kommun är tre kommuner som har beslutat om ersättningsmodeller för nyanlända. Samtliga tre har högre ersättning för äldre åldrar, antingen genom koppling till skolpengen eller

⁴ Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, 10 §

⁵ Migrationsverket "Ersättning för personer med uppehållstillstånd som betalas ut till kommuner utan ansökan", <http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Ersattning-for-personer-med-tillstand-utan-ansokan.html> (2016-05-24).

⁶ Kommundirektörens förslag till drift- och investeringsbudget för 2017 och ramar för 2018-2019, s 21

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

genom högre belopp och samtliga har använt sig av FN:s Human Development Index för att ge högre ersättning för elever från länder med låg välfärd.

Sammanställningen nedan är strukturerad på annat sätt än i kommunernas egna modeller för att ge en bättre jämförbarhet mellan kommunerna.

Nacka kommun nyanländresurs för elever i grundskola utöver ordinarie skolpeng⁷

	Mycket hög HDI	Övriga HDI
	Skolpeng x faktor	
Första året i Sverige	1,00	1,50
Andra året i Sverige	0,75	1,25
Tredje året i Sverige	0,50	0,50
Fjärde året i Sverige	0,25	0,25

Solna stad peng för nyanlända utöver ordinarie skolpeng 2016⁸

	Mycket hög HDI	Hög och medel HDI	Låg HDI
	Skolpeng x faktor		
År 1	0,50	0,75	1,00
År 2	0,25	0,50	1,00
År 3	0,25	0,50	0,75
År 4	0,00	0,25	0,50

Sundbybergs stad ersättning för nyanlända elever 2016, bidrag per år⁹

	Från land med högt eller mycket högt HDI**		Från land med lågt eller medel HDI**	
	Kommunal regi	Fristående skolor**	Kommunal regi	Fristående skolor**
Åk F-3*	12 000	12 720	36 000	38 160
År 4-6*	18 000	19 080	48 000	50 880
År 7-9*	24 000	24 000	60 000	63 600

* Årskurs vid invandring ** Tillkommer bidrag för mervärdesskatt om 6 procent därav högre bidragsbelopp

⁷ Nacka kommun, "Nyanländresurs för elever i grundskolan", [http://www.nacka.se/underwebbar/Anordnare/barnomsorg_ utbildning/finansiering/tillaggsbelopp/Nyanlandresurs/Sidor/default.aspx](http://www.nacka.se/underwebbar/Anordnare/barnomsorg_utbildning/finansiering/tillaggsbelopp/Nyanlandresurs/Sidor/default.aspx) (2016-05-17); Nacka kommun, utbildningsnämnden, 2013-11-06 § 59.

⁸ Solna stad, Barn- och utbildningsförvaltningen "Verksamhetsplan och budget 2016, reviderad", 2015-11-27, Solna stad, Barn- och utbildningsförvaltningen 2015-12-16 § 162.

⁹ Sundbybergs stad, Barn- och utbildningsförvaltningen, Skrivelse "Grundbelopp 2016 för grundskolan inklusive förskoleklass" 2015-11-10; Sundbybergs stad grundskole- och gymnasienämnden 2015-12-15 § 99.

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

Huddinge kommun tilläggsersättning nyanländ

Huddinge kommun har en tilläggsersättning per nyanländ elev på 37 000 kronor utöver ordinarie skolpeng. Ersättningen beräknas halvårsvis på statistik från SCB och utgår oavsett hur länge eleven har befunnit sig i Sverige.

Bedömning

Genom den nya modellen utgår ersättning mer ändamålsenligt. Modellen som finns idag ger samma ersättning för alla nyanlända elevers. Genom detta förslag till ny resursfördelningsmodell tas hänsyn till vilket ursprungsland eleven kommer ifrån och hur länge eleven har gått i svensk skola. Modellen innebär att en skola med en nyanländ elev från ett ursprungsland med lägre välfärd får högre ersättning och att högre ersättning utgår under elevers första skolår i Sverige för att sedan trappas av under de fyra åren.

I modellen förväntas, på samma sätt som med skolpengen, skolorna kunna anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn tas till alla elevers behov och förutsättningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till ny resursfördelningsmodell har inga ekonomiska konsekvenser för kommunen som helhet då ersättning utgår från redan budgeterade medel. Den nya resursfördelningsmodellen innebär ingen ändring av budgeterade medel utan en omfördelning av hur ersättningen fördelas utifrån elevernas behov.

Då många nyanlända elever i Värmdö kommun är från ett ursprungsland med medel eller låg HDI kommer det totalt att utgå 3,3 x skolpeng för en majoritet av eleverna under det första skolåret jämfört med den modell som gäller idag om 2,4 x skolpeng. Ersättningen för elever från ursprungsland med låg eller medel HDI kommer som lägst att vara 2,8 x skolpeng. Ersättning för elever från ursprungsland med hög HDI kommer istället för 2,4 x skolpeng att utgå med 2,3 x skolpeng för att successivt trappas av till 1,8 x skolpeng under elevers fjärde år i svensk skola. Ersättning för elever från ursprungsland med mycket hög HDI kommer istället för 2,4 x skolpeng att utgå med 1,5 x skolpeng för att trappas av till ordinarie skolpeng redan under elevers tredje år i svensk skola.

Majoriteten av de nyanlända grundskoleeleverna går på Farstavikens skola. Ett par nyanlända elever studerar på Brunns skola, ett par på Värmdö skärgårdsskola och en på en friskola. På Farstavikens skola studerar elever övervägande från länder med låg eller medel HDI där högre ersättning utgår medan ungefär hälften av eleverna på Värmdö skärgårdsskola och Brunns skola kommer från länder med både mycket högt eller högt HDI och den

Kallelse/Föredragningslista

Utbildningsnämnden

Torsdagen den 16 juni 2016 kl. 9:00

andra hälften från ursprungsländer med medel eller låg HDI.¹⁰

Konsekvenser för miljön

Förslag för ny resursfördelningsmodell har inga kända konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslag för ny resursfördelningsmodell kan innebära att nyanländas måluppfyllelse ökar.

Konsekvenser för barn

Förslag till ny resursfördelningsmodell kan bidra till ökad måluppfyllelse för nyanlända elever på lång sikt då resurserna till skolorna fördelas mer ändamålsenligt. God utbildning för nyanlända är en viktig fråga både för de enskilda eleverna och för kommunen och riket i stort.

Ärendets beredning

Förslag till ny resursfördelningsmodell har tagits fram av den projektgrupp som har bildats för att arbeta med att implementera *Plan för att öka nyanländas måluppfyllelse i grundskolan* (2015-05-07 § 46). Delar av projektgruppens arbete har även presenterats på utbildningsnämnden 2016-02-04 § 9. I projektgruppen ingår representanter från avdelningarna styrning och kvalitet, ekonomi- och uppföljningssektorn samt förskola och skola. Den senare i form av biträdande rektor från Farstavikens skola som arbetar med utbildning för nyanlända.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1.	Tjänsteskrivelse	Föreliggande
2.	Bilaga 1. Human Development Index 2015	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Grundskolerektorer

Avdelning styrning och kvalitet

Controllerenheten

Pia Andersen
Chef kultur- och utbildningssektorn

Anna Boman
Chef avdelningen styrning och kvalitet

¹⁰ Uppgifter från mars 2016